

## AZ ÜZLETI TITOK VÉDELME

- A technikai fejlődés, az élesedő verseny rendkívüli mértékben megnövelte az üzleti titkok ellopásának számát.
- Minthogy az üzleti titok jelentősen hozzájárul a vállalkozás versenyelőnyéhez, annak ellopása, akár a vállalkozás tönkremeneteléhez is vezethet.
- Az üzleti titkot akkor védi a törvény, ha a titokgazda minden tőle telhetőt megtett annak megőrzésére.
- Nemcsak gyártási folyamatok, összetevők, eljárások számíthatnak üzleti titoknak, de üzleti tervek, vevői adatbázisok, vételi-eladási árakra vonatkozó adatok is.
- Leggyakrabban a munkavállalók árulják el jelenlegi vagy korábbi munkaadóik üzleti titkait.
- Az üzleti titok védelmére szolgál a nemzetközi TRIPS-egyezmény, az Európai Unió 2016/943 irányelve és a nemzeti polgári jogi, büntetőjogi, munkajogi és versenyjogi jogszabályok.

*Az Infojegyzet Az üzleti titok védelméről szóló [T/18315.](#) számú törvényjavaslathoz készült azzal a céllal, hogy bemutassa az üzleti titok fogalmát, típusait, jogosulatlan megszerzésének és felhasználásának eseteit, az ellopása elleni védelem eszközeit, valamint a rá vonatkozó nemzetközi, európai uniós és nemzeti szabályozást.*

A jól működő vállalkozások sikerességének alapja, hogy olyan eljárásokat, módszereket alkalmaznak, amelyek révén versenyelőnyre tehetnek szert a vetélytársakkal szemben. Magától értetődően igyekeznek ezt a különleges tudást, mint üzleti titkot féltve őrizni, s a megfelelő védelméről gondoskodni.

A leghíresebb példa a Coca Cola 1886 óta titkos receptje, melyet jelenleg is 24 órás felügyelet mellett őriznek Atlantában, de a leghíresebb üzleti titkok közé tartozik a Google kereső algoritmus, a New York Times napilap bestseller listájának összeállítása, illetve a McDonald's Big Mac szendvicsének szósza is.

A vetélytársak többnyire készek bármilyen áldozatot meghozni a titok megszerzése érdekében. Az elmúlt években elsősorban az informatika területén szaporodott el az üzleti titkok ellopása, melynek következtében a károsult cég gyakran behozhatatlan versenyhátrányt kénytelen elszenvedni.

A helyzet súlyosságát jelzi, hogy 2013-ban a megkérdezett európai vállalatok negyede beszámolt legalább egy adatlopási esetről.

### AZ ÜZLETI TITOK SAJÁTOSÁGAI

Üzleti titoknak számít a [Polgári Törvénykönyv](#) 2:47. §-a alapján minden olyan tény, adat, beleértve természetesen a belőlük készült bármilyen összeállítást is,

- amely az illető gazdasági tevékenységéhez kapcsolódik;
- nem közismert, a versenytársak számára nem könnyen hozzáférhető;
- a titokgazda megtette a szükséges intézkedéseket a megőrzésére; valamint
- ha valaki azt megszerezné, hasznosítaná, másokkal is közölné, netán nyilvánosságra hozná, azzal az illető jogos gazdasági érdekét sértené, veszélyeztetné, neki aránytalan sérelmet okozna.

Jelentőségénél fogva természetes, hogy a vállalkozások beruháznak az ilyen, versenyelőnyre kecsgetető információk kifejlesztésébe, alkalma-

zásába, s ugyanígy megszerzésébe is - ezek egy sikeres vállalkozás innovációs, kutatás-fejlesztési attitűdjének fontos elemei.

Az üzleti titokhoz hasonló sajátosságokkal bírnak a szellemi tulajdonjogok körébe tartozó szabadalmak, a formatervezési minták oltalma, illetve a szerzői jogok is, hiszen ezek is versenyelőnyt biztosíthatnak, ám védelmük könnyebben megvalósítható, mint az üzleti titkoké.

### Az üzleti titkok típusai

A francia joggyakorlatban az üzleti titkok két típusát különböztetik meg, s ezt több ország is átvette:

- a technikai jellegű műszaki információkat, ipari, gyártási titkokat (például titkos vegyületek, receptek, gyártási folyamatok);
- a kereskedelmi információkat (például üzleti stratégiákra, vevőkre, szállítókra vonatkozó információk, piackutatások).

Klasszikus üzleti titok a know-how, amelyet a magyar jogszabályok "védett ismeret" néven említenek, s amely minden olyan gazdasági, műszaki és szervezési ismeretet, tapasztalatot, megoldást magába foglal, amely a gyakorlatban felhasználható, egyszersmind a hozzáférése korlátozott.

Vitatható, hogy üzleti titoknak számítanak-e viszont az alkalmazottak munkaszerződésai, illetve az elektronikus levelezés: egyesek ezeket

inkább a magántitok körébe sorolják, mert önmagukban nincs kereskedelmi értékük.

### AZ ÜZLETI TITOK ELLOPÁSA ÉS VÉDELME

Engedély nélküli másolás, titoktartási kötelezettség megsértése, gazdasági kémkedés: az üzleti titok megsértésének esetei.

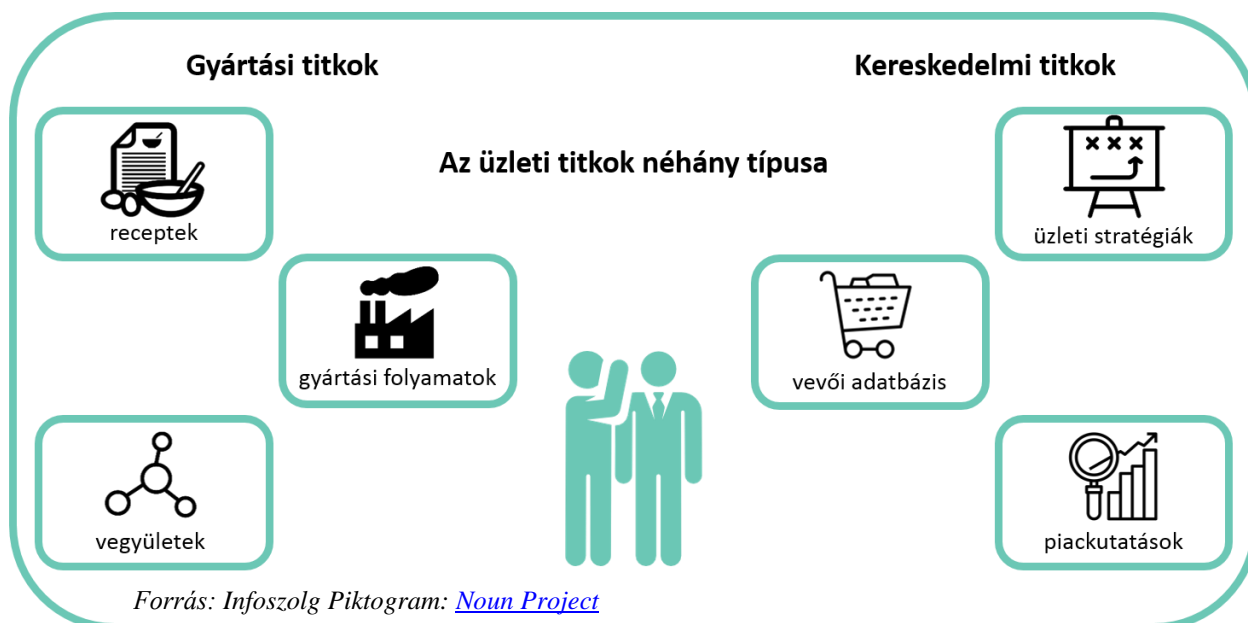
Üzleti titkot sért bárki, aki azt

- tisztességtelen módon szerzi meg,
- használja fel,
- jogosulatlanul közli mással, netán nyilvánosságra is hozza.

Ezen lopás sajátosságai közé tartozik, hogy jogtalan előnyszerzésre kell irányulnia, illetve a károsultnak ezzel valóban vagyoni hátrányt kell okoznia. A lopás elszennvedőjét ráadásul jövátéhetetlen kár éri, amennyiben nincs többé lehetősége a titok kitudódását megelőző állapot visszaállítására.

Nem mindig egyértelmű azonban, hogy adott esetben valóban lopás történt-e. Előfordulhat például, hogy egy szakértő a termék alapos vizsgálata alapján maga képes visszafejteni az előállítás addig titkosnak számító részleteit.

Jellegzetes példa a mobiltelefon-gyártás, ahol a konkurens cég a vizsgálata eredményeire



alapozva elő tud állítani egy, a másolthoz teljesen hasonló készüléket.

Lopás ebben az esetben nem történt, csakúgy, mint akkor sem, ha valaki az üzleti titkot pénzért, jóhiszeműen vásárolja meg egy harmadik személytől.

Az üzleti titok ellopása esetén a bíróságnak vizsgálnia kell azt is, hogy a titokgazda megtett-e minden tőle telhetőt a titok megőrzése érdekében.

A védelemnek jogi és technológiai eszközei vannak:

- jogi eszköz a titkot birtokló vállalkozás alkalmazottjának törvényi kötelezettsége, hogy a tudomására jutott üzleti titkot még akkor is megőrizze, amikor már a vetélytárs cégnél helyezkedett el. A legtöbb titoksértést éppen a munkavállalók követik el jelenlegi vagy korábbi munkahelyükkel szemben;
- a technikai fejlődés pedig egyfelől megkönnyítette az üzleti titkok jogosulatlan megszerzését, másfelől rákényszeríti a vállalkozásokat, hogy titkaikat technológiai értelemben is védjék.

#### AZ ÜZLETI TITOK JOGSZABÁLYI VÉDELME

A jog számos egyéb titokfajtát is védelemben részesít, így a magántitkot, a levéltitkot, az orvosi titkot, a gyónást, az ügyvédi titkot, a bank- és adótitkot. Az üzleti titokról elsőként a német versenytörvény rendelkezett 1909-ben, Magyarországon pedig [1923](#) óta védi jogszabály az üzleti titkot.

Nemzetközi szinten a Kereskedelmi Világszervezet ([WTO](#)) hozta tető alá 1994-ben a szellemi tulajdon-jogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló, ún. [TRIPS-megállapodást](#), melyet az Európai Unió összes tagállama, így Magyarország is elfogadott. A megállapodás közös nemzetközi standardokat állapít meg az üzleti titkok védelmére vonatkozóan.

Mivel az Európai Unió tagországaiban ennek ellenére is jelentős különbségek vannak a terület szabályozásában, szükségessé vált egy

irányelv elfogadása: erre 2016 áprilisában került sor. A nem nyilvános know-how és üzleti információk (üzleti titkok) jogosulatlan megszerzésével, hasznosításával és felfedésével szembeni védelemről szóló [2016/943 irányelv](#) előírja, hogy 2018 júniusáig a tagállamoknak a benne foglalt előírásokat be kell vezetniük.

Az irányelv végre egységes üzleti titok-fogalmat vezet be, amely nagyjából megfelel a magyar meghatározásnak.

Emellett további cél, hogy az üzleti titkok megsértőivel szemben minden országban egységes jogorvoslati lehetőségek álljanak a károsultak rendelkezésére. A meghatározottnál szélesebb körű védelmet, azaz a szigorúbb szabályozást ugyanakkor megengedi a tagországoknak.

#### Nemzeti szabályozások

Az **Egyesült Államok** 1979 óta hatályos, szinte az összes tagállam által elfogadott szövetségi üzleti titok-[törvénye](#) számít ma a legfejlettebbnek.

Az Európai Unión belül jelenleg egyedül **Svédország** rendelkezik kifejezetten az üzleti titokról szóló [törvénnyel](#) (igaz, 2018-ban a tervek szerint itt is új törvénnyel szándékoznak a régit felváltani). Máshol általában a polgári jog, esetleg az iparjogvédelem vagy a szellemi tulajdonra vonatkozó szabályok, netán a tisztességtelen verseny tilalmáról szóló törvényben rendelkeznek az üzleti titok védelméről.

Bár az **Egyesült Királyság** és **Írország** jogrendszerében nincs idevonatkozó szabályozás, a bírósági esetjog alapján mégis hatékony a titokvédelem.

Többnyire a büntetőjog is tartalmaz idevonatkozó rendelkezéseket, s akár szabadságvesztéssel, illetve a jogsértéssel előállított termékek elkobzásával, kereskedelmi forgalomból való kivonással is büntetni rendeli a titoksértést.

**Németországban** azt a munkavállalót sújthatja a törvény szigora, aki a munkavégzése során megszerzett üzleti titkot adja tovább.

**Franciaországban** csak a technikai jellegű műszaki információkat, ipari, gyártási titkokat védi a jog, s kisebb a büntetés mértéke, ha a titoksértő a titkot francia állampolgárnak és nem külföldi személynek mondja el.

**Máltán** csak akkor valósul meg a titoksértés, ha az elkövetőnek ezt kifejezett szerződés tiltotta meg.

### A magyar szabályozás

Az üzleti titokra vonatkozó magyar szabályozás elszórtan, több törvényben található meg.

A Polgári Törvénykönyv definiálja magát a fogalmat (Ptk. 2:47. §). A [Büntető Törvénykönyv](#) 418.§-a akár három évig terjedő szabadságvesztéssel is büntetni rendeli az üzleti titok jogosulatlan megszerzőjét, felhasználóját, nyilvánosságra hozóját.

A [Munka Törvénykönyve](#) 228. §-a alapján a munkavállaló még a munkaviszony megszűnése után két évig nem tanúsíthat olyan magatartást, amellyel a munkáltatója jogos gazdasági érdekét sértene, veszélyeztetné. Ez azt jelenti, hogy a szándékosság nem előfeltétele a

jogsértésnek, megtörténhet az üzleti titok megsértése akár gondatlanságból vagy hanyagságból is.

A tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló [1996. évi LVII. törvény](#) 4. §-a világossá teszi, hogy az is a titok tisztességtelen megszerzőjének minősül, aki máson - például a titokgazda alkalmazottján - keresztül, de a titokgazda tudta nélkül jut hozzá magához a titokhoz.

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló [2011. évi CXII. törvény](#) 27.§-a végezetül a közérdekű adatok nyilvánossága és az üzleti titok védelme közötti, gyakran felmerülő konfliktusban szándékozik egyértelmű viszonyokat teremteni, amikor taxatív felsorolja, mely adatok nem minősíthetők üzleti titoknak.

A [2015. évi CXLIII. törvény](#), azaz a közbeszerzési törvény a korábbi tapasztalatokat felhasználva előírja, hogy az ajánlattevők indokolni kötelesek, valamely adatot miért nyilvánítanak üzleti titoknak, illetve azt is felsorolja, mely adatokat nem nyilváníthatnak üzleti titoknak.

#### Források:

- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) [2016/943 irányelve](#) (2016. június 8.) a nem nyilvános know-how és üzleti információk (üzleti titkok) jogosulatlan megszerzésével, hasznosításával és felfedésével szembeni védelemről
- [165/2011.](#) AB határozat
- Környei Mátyás: [Üzleti titokvédelem](#) - Scriptura, 2015. 1.
- Járdai Maxim: [Az üzleti titok és a know-how védelme](#) - Bibó Jogi és Politikatudományi Szemle, 2015. 1.
- Jenei Gábor: [A know-how jogi oltalma az új polgári törvénykönyv és az Európai Unió üzletitok-védelmi irányelvjavaslatának elemzése alapján](#) – I. rész - Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 2015. 6.
- Képes a jog megvédeni az üzleti és gazdasági titkokat? [1-2](#) rész - Origó, 2013. december 13.; 17.
- [Protecting Innovation Through Trade Secrets and Patents: Determinants for European Union Firms](#) - European Union Intellectual Property Office (EUIPO), July 2017

Készítette: Dr. Samu Nagy Dániel  
Képviselői Információs Szolgálat  
E-mail: [infoszolg@parlament.hu](mailto:infoszolg@parlament.hu)

infoszolg

Internet: [www.parlament.hu/infoszolg](http://www.parlament.hu/infoszolg)  
Intranet: [intra.parlament.hu/infoszolg/](http://intra.parlament.hu/infoszolg/)  
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486